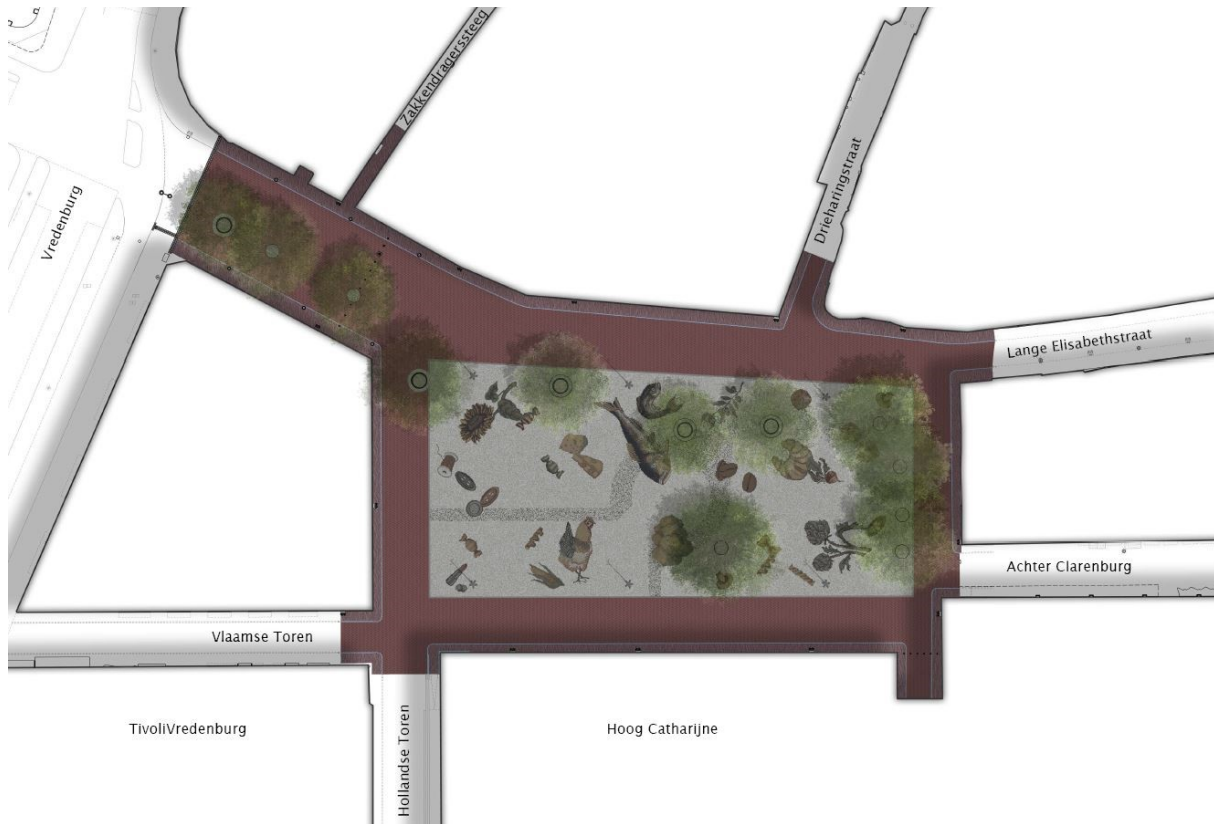

Beeld op ooghoogte gezien vanaf Esprit

Mozaïekdetail met nieuwe boom in het midden van het plein

BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE RAADSVRAGEN 2018, NUMMER 118

Datum	16 oktober 2018
Van	College B&W
Behandeld door	B. Jansdam
Doorkiesnummer	030 – 28 61032
E-mailadres	b.jansdam@utrecht.nl
Kenmerk	5702923
Beleidsveld	Stationsgebied

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de beantwoording van de schriftelijke raadsragen jaargang 2018 nummer 118 van Tim Schipper (SP) en Erwin Virginia (GroenLinks) van 12 september 2018 over Beantwoording SV 2018, 118 over Vredenburgplein .

De gestelde vragen zijn onderaan bijgevoegd.

Vraag 1

Klopt het bedrag van € 2 miljoen dat in diverse media wordt genoemd voor de verharding van het Vredenburgplein, inclusief het kunstwerk?

Antwoord 1

Ja, dat globale bedrag klopt. In de grondexploitatie Stationsgebied is een bedrag voor het realiseren van de aanleg Vredenburgplein geraamd van in totaal 2.145.000,- euro.

Vraag 2

Zo ja: de raad heeft bij de voorjaarsnota 2017 ingestemd met het ophogen met € 2,5 ton van het eerder beschikbaar gestelde bedrag van € 1,5 ton tot in totaal € 4 ton, voor het kunstwerk. Waaruit bestaat de rest van het genoemde bedrag van € 2 miljoen?

Antwoord 2:

Dit bedrag is een samenstelling van de volgende onderdelen:

- *Opbreken verhardingen en ontgraven,*
- *grondwerk en aanleg riolering en fundering,*
- *Leveren en aanbrengen van natuursteen, inclusief voegmateriaal,*
- *Leveren en aanbrengen van elementenverharding en*
- *Aanleg werkterrein, fasering, de uitvoeringskosten en kosten voor verkeersregelaars*

Vraag 3

3. Zitten in dit bedrag ook de extra maatregelen die genomen moesten worden ter bescherming/behoud van de aanwezige bomen?

Antwoord 3:

Nee, voor deze kosten is een apart budget geraamd binnen de grondexploitatie Stationsgebied.

Vraag 4

Zo nee, welke kosten zijn daarmee gemoeid?

Antwoord 4

Eur 186.000,--

Vraag 5

In de beantwoording van de schriftelijke vragen bij de voorjaarsnota 2017 zegt het college toe de exacte kosten van het kunstwerk nog aan de raad te laten weten. Is dit gebeurd en zo ja wanneer? Wat zijn uiteindelijk de exacte kosten voor het kunstwerk?

Antwoord 5

Over de totale gerealiseerde kosten die betrekking hebben op het kunstwerk MarktMozaïek rapporteren wij als het werk afgerond is. Dit verwachten wij in het MPSO 2019 en/of de Jaarstukken 2018 te doen.

Vraag 6

Wanneer en hoe is de raad geïnformeerd over de kosten van de herinrichting van het Vredenburgplein?

Antwoord 6

De kosten herinrichting Vredenburgplein zijn onderdeel van de totale kosten grondexploitatie Stationsgebied. In de geheime bijlage bij het MPSO wordt jaarlijks op hoofdlijnen gerapporteerd over de stand van de gerealiseerde en geprognoseerde kosten infra en openbare ruimte. De kosten herinrichting Vredenburgplein zijn –op geaggregeerd niveau– onderdeel van de in de rapportage opgenomen kosten voor ‘Catharijnesingel (en omgeving)’, onder ‘Infrastructuur en Openbare Ruimte Oostzijde’.

Vraag 7

Herkent het college deze observatie?

Antwoord 7

Ja

Vraag 8

Is er bij het ontwerp en de materiaalkeuze rekening gehouden met de effecten van dit reguliere gebruik?

Antwoord 8

Ja. Het reguliere vegen na de markt met de stalen borstels is geen probleem voor het graniet. Dit is echter niet voldoende gebleken om al het vuil weg te halen, daarom zal waarschijnlijk periodiek een extra schoonmaakactie nodig zijn. Momenteel onderzoeken wij samen met onze aannemer of er een effectievere schoonmaakmethode is voor de vervuiling en met welke frequentie deze moet worden uitgevoerd.

We onderzoeken hoe de uitkomst van het onderzoek zich verhoudt tot het taakstellend budget dat jaarlijks bestemd is voor het beheer en onderhoud openbare ruimte Stationsgebied (zie ook commissiebrief ‘Toekomstig beheer Stationsgebied van 1 april 2014, nr. 14.007546).

Vraag 9

Is er budget gereserveerd voor onderhoud en schoonmaak van het kunstwerk en zo ja, hoeveel (per jaar)?

Antwoord 9

Zie antwoord op vraag 8.

Vraag 10

Is het überhaupt mogelijk dat deze vervuiling ongedaan wordt gemaakt?

Antwoord 10

De vervuiling kan worden verwijderd. Door het intensieve gebruik van het plein (3x per week een markt) is er echter na elke marktdag nieuwe vervuiling zichtbaar. Hierover zijn inmiddels extra afspraken gemaakt met de marktondernemers. Deze afspraken zijn mogelijk echter niet afdoende om extra schoonmaakacties achterwege te laten (zie beantwoording vraag 8).

Vraag 11

Hoe verklaart het college dit verschil?

Antwoord 11

Het MarktMozaïek is een kunstwerk, een ontwerp van kunstenares Jennifer Tee. Dit kunstwerk is de winnaar van de Utrechtse internetstemming. De uitwerking van het ontwerp is in nauwe samenspraak tussen Jennifer Tee en de gemeente uitgevoerd. Daarbij waren eisen van duurzaamheid, de slijtvastheid bij reiniging en de esthetische kwaliteit van de te gebruiken materialen leidend. Dit heeft geleid tot de keuze van graniet. Graniet is een natuurlijk materiaal waarvan de kleuren minder uitgesproken zijn dan van een fabrieksmatig geproduceerde steen met kleur. Het graniet is echter wel kleurvast in tegenstelling tot een in de fabriek geproduceerde steen. Deze zal door weersinvloeden de kleur verliezen. Het graniet verkleurt niet, maar zal eerder iets donkerder worden in de tijd. Tevens speelt de lange levensduur een rol.

Vraag 12

Is het kunstwerk daadwerkelijk uitgevoerd met de materialen die voorgesteld werden in het ontwerp?

Antwoord 12

Ja, in het ontwerp wordt als materiaal geruwde hardsteen genoemd, in een palet aan hardsteen kleuren. Bij de uitwerking van het ontwerp is de keuze gemaakt voor de hardsteensoort graniet.

Vraag 13

Zo nee, waarom niet en wat zijn de wijzigingen?

Antwoord 13

Niet van toepassing.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

MONDELINGE VRAGEN “Marktmozaïek én fontein?”

André van Schie
5 juli 2017

Het college heeft dinsdag na internetstemming gekozen om het mozaïekkunstwerk van Jennifer Tee nader uit te werken. Een mooi en populair werk.

Het initiatief om te komen tot een kunstwerk kwam vanuit de bewoners die vooral op zoek waren naar identiteit en ontmoeting en daarom gevraagd hadden om een object, met zitmogelijkheden.

Tijdens het proces kwam er daarom op het allerlaatst een bewonersalternatief: de Kasteelfontein met bankjes. De VVD is enthousiast over wat dit initiatief in korte tijd heeft kunnen realiseren en er is ook veel draagvlak voor gezien de vele malen ondertekende petitie voor dit ontwerp.

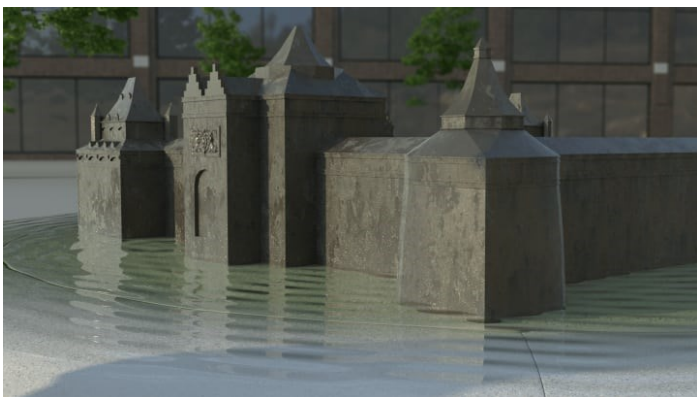
Uiteraard maar helaas kon het college deze niet meer meenemen in de besluitvorming rond de internetpeiling. De keus voor Marktmozaïek sluit echter het plaatsen van een object met zitmogelijkheid niet uit: het plein blijft immers leeg in dit ontwerp.

De VVD heeft hierover de volgende vragen:

- 1 Is het college bereid om in overleg met de initiatiefnemers, Willem Noyons, bewoners en Jeffiner Tee te onderzoeken of een én/én model mogelijk is waarbij zowel het marktmozaïek als de Kasteelfontein met ontmoetingsplaats kunnen worden gerealiseerd? Of in elk geval te onderzoeken of het mogelijk is het Marktmozaïek zo te ontwerpen dat een toekomstige ontmoetingsplaats met fontein niet onmogelijk wordt?

De inrichting van de openbare ruimte is nogal eens aan verandering toe in verband met maatschappelijke ontwikkelingen. Kunst is echter zeer goed auteursrechtelijk beschermd en de kunstenaar is nog jong.

- 2 Heeft het college eraan gedacht om met de opdrachtverlening aan Jennifer Tee ook alle auteurs-, en beeldrechten te verwerven zodat in de toekomst herinrichtingen niet onmogelijk worden?

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	O. van Schaick	Datum	4 juli 2017
Doorkiesnummer	030 – 28 67011	Ons kenmerk	4588676/201706261500-OS
E-mail	o.van.schaick@utrecht.nl	Onderwerp	Vervolg kunst Vredenburgplein en resultaat internetstemming
Bijlage(n)	1	Beleidsveld	Stationsgebied
Uw kenmerk			
Uw brief van			Bij antwoord datum, kenmerk en onderwerp vermelden

Geachte leden van de raad,

Op 2 juni 2017 hebben we u geïnformeerd over de voortgang van het traject 'Kunst op het Vredenburgplein' en de herinrichting van het plein. Met deze brief informeren we u over het resultaat van de internetstemming en geven we een doorkijk naar het vervolg.

Opdracht kunsttoepassing

Naar aanleiding van een bewonersinitiatief hebben eind 2016 5 kunstenaars een opdracht gekregen van de gemeente Utrecht om een schetsontwerp te maken voor een kunsttoepassing op het Vredenburgplein. Deze kunstenaars zijn geselecteerd door de kunstadviseurs van de adviescommissie in samenwerking met een kunstbegeleidingsgroep (bewoners, (markt)ondernemers en andere gebruikers).

Toelichting op het proces

Er is een breed samengestelde kunstbegeleidingscommissie ingesteld, die bestond uit vertegenwoordigers van diverse VVE's aan het plein, van het initiatief herinrichting Vredenburgplein, van de Wijkraad Binnenstad, van Klépierre, van de marktcommissie, van Centrum Management Utrecht en van de Utrechtse jeugd die werd vertegenwoordigd door scholieren van het Stedelijk Gymnasium. Samen met de kunstbegeleidingsgroep hebben de kunstadviseurs de opdrachtformulering voor de kunstenaars opgesteld.

De meningen lagen in eerste instantie ver uiteen, maar na enkele sessies is het toch gelukt om een door iedereen gedragen opdrachtformulering tot stand te brengen.

De kunstadviseurs hebben op basis van deze opdrachtformulering een longlist samengesteld van twintig kunstenaars van wie zij verwachtten dat zij met deze complexe opdracht uit de voeten zouden kunnen en wiens oeuvre vertrouwen gaf dat zij affiniteit zouden hebben met de combinatie van

functies op het plein, met name de markt- en de huiskamerfunctie. Bij de samenstelling van de longlist hebben zij ook de kunstenaars/ontwerpers in overweging genomen die vanuit de kunstbegeleidingsgroep en vanuit de Utrechtse samenleving waren voorgesteld. Dat waren er zeven. Een daarvan is op de longlist geplaatst. In een bijeenkomst van de kunstbegeleidingscommissie hebben de kunstadviseurs het werk van de twintig kunstenaars van de longlist gepresenteerd. De kunstbegeleidingsgroep heeft geheel zelfstandig de vijf kunstenaars geselecteerd aan wie een schetsopdracht is verstrekt. Dat zijn, zoals bekend: Lucas Lenglet, Krijn de Koning, Inti Hernandez, Jennifer Tee en Jon Rafman.

Van 2 tot en met 18 juni is de mogelijkheid geweest om via internet op deze vijf kunstenaars te stemmen. Hieraan is massaal deelgenomen: er hebben ruim 10.000 stemmers deelgenomen. Ter vergelijking: bij de Moreelsebrug is 4700 keer gestemd, bij de Dafneschippersbrug 4000 keer en bij het kunstwerk Thinker on rock ('de haas') op de Neude hebben 4300 mensen hun stem uitgebracht.

De Adviescommissie voor Beeldende Kunst en Vormgeving adviseert het college van burgemeester en wethouders gevraagd en ongevraagd over kunst(projecten) in de openbare ruimte. In dit project heeft de adviescommissie geadviseerd bij het proces om te komen tot een internetpeiling, waarbij verder een belangrijke rol was weggelegd voor de breed samengestelde begeleidingscommissie.

De ervaringen van de Adviescommissie met dit proces staan verwoord in de bijlage "Reflectie op het proces" van het Artistieke Team Kunst in het Stationsgebied en de Adviescommissie voor Beeldende Kunst en Vormgeving".

Op 2 juni ging de internetpeiling van start en zondag 18 juni om 24.00 uur sloten de stembussen. Bij de internetpeiling zijn enkele beveiligingschecks ingebouwd; zo wordt voorkomen dat de stemming oneerlijk wordt beïnvloed. Na controle bleek dat er ruim 10.000 geldige stemmen zijn uitgebracht waarvan 54% voor het werk Markt Mozaïek van Jennifer Tee.

Meer informatie over het ontwerp van Jennifer Tee kunt u vinden op: www.cu2030.nl/kunst.

Nieuwe ideeën

Tijdens de internetstemming zijn er nieuwe ideeën ontstaan voor het Vredenburgplein, zoals onder andere een standbeeld van Trijn van Leemput en een verbeelding van het Vredenburgkasteel met fontein. Voor dit laatste initiatief is recent een petitie gehouden die circa 800 keer is ondertekend en aangeboden aan wethouder Everhardt. Deze ideeën zijn ontstaan aan het eind van de zorgvuldige procedure om te komen tot het kunstwerk en zijn daarom niet meegenomen in het verdere proces.

Planning herinrichting

In de zomermaanden worden het definitieve ontwerp van de buitenruimte en het kunstontwerp Markt Mozaïek van Jennifer Tee samengevoegd en verder uitgewerkt. Hierin wordt de verbeelding van Kasteel Vredenburg nadrukkelijk meegenomen als onderdeel van de uitwerking. In samenwerking met de aannemer van het mantelcontract voor openbare ruimte wordt er samen met de marktondernemers en andere betrokkenen een faseringsplan voor de uitvoeringsfase opgesteld.

De herinrichting van het Vredenburgplein en de realisatie van het kunstwerk zijn daarom voorzien in het eerste kwartaal van 2018, de rustige periode voor de markt.

Het voormalige stadskasteel Vredenburg wordt op twee manieren meegenomen in verdere uitwerking. Zo worden de contouren van het oude kasteel Vredenburg in de bestrating zichtbaar gemaakt. Daarnaast wordt een maquette van het kasteel –uitgevoerd in hoogwaardig kunststof– geplaatst bij de herstellende singel ter hoogte van TivoliVredenburg. Deze maquette is aangekondigd in de

commissiebrief van 16 november 2016 (3855586/1611160945-MvdH). Het daarin genoemde bronzen materiaalgebruik wordt aangepast ter voorkoming van diefstal en vandalisme.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	G.M. van der Steen	Datum	2 juni 2017
Doorkiesnummer	030 – 28 64057	Ons kenmerk	4043193/1705231510-GS
E-mail	g.van.der.steen@utrecht.nl	Onderwerp	Vervolg kunst Vredenburgplein en start internetstemming
Bijlage(n)	Geen	Verzonden	
Uw kenmerk			
Uw brief van			Bij antwoord datum, kenmerk en onderwerp vermelden

Geachte dames en heren,

In november 2016 hebben we u geïnformeerd over de voortgang van het traject 'Kunst op het Vredenburgplein' en de herinrichting van het plein. Met deze brief informeren we u over de gemaakte stappen en geven we een doorkijk naar het vervolg.

Opdracht kunsttoepassing

Eind 2016 hebben 5 kunstenaars een opdracht gekregen van de gemeente Utrecht om een schetsontwerp te maken voor een kunsttoepassing op het Vredenburgplein. Deze kunstenaars zijn geselecteerd door de kunstadviseurs van het Artistieke Team in samenwerking met een kunstbegeleidingsgroep (bewoners, (markt)ondernemers en andere gebruikers). De opdrachtomschrijving, de internetstemming die vandaag start en de uiteindelijke definitieve keuze voor het ontwerp is afgestemd op de diverse randvoorwaarden die op het plein van toepassing zijn zoals het tijdig kunnen realiseren van 65 standplaatsen, 14 bomen en voldoende zitgelegenheid. Hierover zijn ook afspraken gemaakt met de markt, initiatiefnemers, ondernemers en aanwonenden. Het kunstwerk moet voor de zomervakantie worden gekozen om uitvoering van het plein in de wintermaanden 2018 mogelijk te maken. De verbeelding van het stadskasteel is zoals toegezegd als onderdeel van het concept-definitief ontwerp meegegeven aan de kunstenaars.

Schetsontwerpen

Eind maart hebben de kunstenaars hun schetsontwerpen gepresenteerd. De schetsontwerpen zijn uiteenlopend van aard en geven ieder op een eigen manier vorm aan de gewenste huiskamerfunctie op het plein. De schetsontwerpen zijn getoetst op artistiek inhoudelijke aspecten, financiën en haalbaarheid qua techniek, beheer, inrichting en gebruik. Alle ontwerpen bieden ruimte voor de gevraagde standplaatsen, bomen en zitgelegenheid op het plein. Op basis van deze beoordeling zijn alle ontwerpen geschikt bevonden om voor te leggen aan een breed publiek.

Consultatie en besluitvorming

De vijf schetsontwerpen worden voorgelegd aan de stad, om zo een breed gedragen keuze voor een kunsttoepassing op het Vredenburgplein te maken. Deze consultatie is vormgegeven met een internetpeiling die via sociale media én op het Vredenburgplein zelf onder de aandacht wordt gebracht. Stemmen is mogelijk van vrijdagochtend 2 juni tot en met zondagavond 18 juni. Bij de internetpeiling

Burgemeester en Wethouders

Datum   **2 juni 2017**
Ons kenmerk   4043193/1705231510-GS

zijn enkele beveiligingschecks ingebouwd, zo wordt voorkomen dat de stemming oneerlijk wordt beïnvloed. De kunstadviseurs van het Artistieke Team koppelen de resultaten van deze peiling in hun advies aan het college terug. De opdracht tot uitvoering van het definitief gekozen ontwerp vindt pas plaats na vaststelling van het MPSO 2017, waarin een voorstel voor aanvullende dekking voor de definitieve uitvoering is opgenomen.

Meer informatie over de ontwerpen, de kunstenaars en de peiling kunt u met ingang van 2 juni 2017 vinden op: www.cu2030.nl/kunst.

Planning herinrichting

In de zomermaanden worden het definitieve ontwerp van de buitenruimte en het kunstontwerp parallel aan elkaar verder uitgewerkt. In samenwerking met de aannemer van het mantelcontract voor openbare ruimte wordt er samen met de marktondernemers en andere betrokkenen een faseringsplan voor de uitvoeringsfase opgesteld. De herinrichting van het Vredenburgplein en de realisatie van het kunstwerk zijn daarom voorzien in het eerste kwartaal van 2018, de rustige periode voor de markt.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,